

MODERN PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL TEACHING METHODS

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-114-5-44>

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ НА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТТЯХ З ДОШКІЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ

Анісімова О. Е.

*кандидатка педагогічних наук,
доцентка кафедри педагогіки та психології дошкільної
та початкової освіти
Херсонський державний університет
м. Херсон, Україна*

Останнім часом проблема педагогічного спілкування набула особливої актуальності, оскільки безпосередньо пов'язана з гуманістичними тенденціями, складовими домінанту сучасного освітнього процесу у закладі вищої освіти. Між продуктивністю педагогічної діяльності, з одного боку, і ефективністю педагогічного спілкування, характером взаємодії викладача із здобувачами освіти, з іншого, існує тісний взаємозв'язок. Найхарактернішими особливостями педагогічної взаємодії учасників освітнього процесу є поступовий перехід від класичних аудиторних форм спілкування до інтерактивних, від офіційно-регламентованого до неофіційно-довірчого характеру спілкування.

Важливим соціально-психологічним фактором, який надає всьому педагогічному спілкуванню позитивне емоційне забарвлення та істотно впливає на продуктивність навчально-пізнавального процесу, є почуття професійної спільності.

Вплинути на формування професійних компетентностей здобувачів освіти допомагають вміння ефективно взаємодіяти з усіма учасниками освітнього процесу. Йдеться про комунікативні вміння. Відповідно до класифікації В. Мясіщева вони базуються на основних компонентах спілкування: психічному відображенню один одного учасниками спілкування, відношенні один до одного і взаємодії.

Комунікативна поведінка, в процесі якої реалізуються мовні та інші експресивні вміння, а також вміння здійснювати виховний вплив за допомогою комунікації – це результат відображення зовнішніх стосунків. Внаслідок інтеріозації виникають структурні новоутворення, що детермінують комунікативну поведінку. Передумовою успішності комунікативних дій є виявлення та формування внутрішніх взаємин, що забезпечуються, по-перше, перцептивними вміннями, по-друге, вміннями встановлювати взаємний контакт на початку комунікації, по-третє, вміннями зберігати позитивні взаємини в процесі педагогічного спілкування [2, с. 140].

Існують певні різновиди взаємного контакту: зовнішній контакт та внутрішній (духовний), який базується на емоційній єдності. Для виникнення внутрішнього контакту необхідна ситуація довіри. На встановлення довірчих та позитивних взаємин необхідні умови: прагнення зрозуміти іншу людину, прийняття її такою, як вона є, співчуття та співпереживання, прояв турботи або бажання допомогти, щирість. Отже, формула духовного контакту складається з таких ключових слів: розуміти, приймати, співпереживати, допомагати, співчувати.

Формування ініціативного, креативного, мислячого фахівця нового типу можливе за умови уподібнення освітнього процесу до ситуації, максимально наближеної до реальної професійної діяльності. В цьому процесі особливе місце посідають інтерактивні форми навчання. Їх використання суттєво змінює ставлення до оволодіння професійними вміннями та навичками, впливає на характер стосунків здобувачів освіти між собою, з викладачами та стейкхолдерами.

Метою використання інтерактивних технологій в процесі вивчення «Дошкільної педагогіки» є створення комфортних умов навчання, в яких активно взаємодіють усі учасники освітнього процесу.

Нова парадигма освіти вимагає зміни видів і характеру навчальної взаємодії у закладі вищої освіти в аспекті підсилення активності та розвитку самостійності, зокрема, в процесі оволодіння знаннями з «Дошкільної педагогіки».

Навчальною програмою освітньої компоненти передбачено проведення практичних занять. Вони побудовані за такою схемою: вступне слово викладача, з'ясування проблемних питань, що виникли під час підготовки; перевірка засвоєння теоретичного матеріалу (понятійний диктанти, тестовий контроль, написання есе, мані-твору тощо); перевірка виконання практичних завдань (підготовка презентацій, заповнення таблиць, складення схем тощо); навчальна взаємодія (інтерактивні форми навчальної діяльності, запитання та завдання від

стейкхолдера, перегляд відео психолого-педагогічних ситуацій з подальшим аналізом, відповідь на «дитячі питання» тощо); оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти; підведення підсумків заняття, фітбек.

Одним із засобів впровадження інноваційних технологій є використання ІКТ у фундаментальній підготовці майбутніх педагогів. Це потребує розробки та впровадження змін у методиці вивчення освітніх компонент. Вищезазначений процес обумовлений тим, що викладач вже не є єдиним джерелом отримання знань. Сучасному здобувачу освіти надається багато можливостей для самоосвіти, оскільки необхідні матеріали можна знайти в мережі Інтернет. Запам'ятовування та відтворення, властиві традиційному навчанню, сьогодні не актуальні. Перед майбутніми фахівцями спеціальності «Дошкільна освіта» поставлені нові вимоги: вміння аналізувати, оцінювати, співставляти, прогнозувати та планувати [3].

Майбутнім вихователям закладів дошкільної освіти запропоновано виконання ігрового завдання з використанням програми LearningApps. Хоча існує міф, що серйозне завдання неможливо розв'язати за допомогою гри, досвід доводить – мультимедійні інтерактивні ігри дають змогу навчати здобувачів освіти класифікувати, визначати аналогії, встановлювати зв'язки між педагогічними поняттями тощо [1, с. 2].

За допомогою цього сервісу створюються яскраві, цікаві, привабливі для виконання ігри. Наприклад, для ефективного опанування змістовим модулем «Виховання та розвиток дітей у грі» розроблено такі завдання: додати до тексту відповідні поняття та терміни з питання «Походження дитячої гри», розв'язати кросворд ««Теорія гри», визначити вид дитячої гри, відповідно до сучасної класифікації, обрати одну правильну відповідь з наведених варіантів «Роль вихователя у розвитку ігрової діяльності дітей», зібрати пазл «Санітарно-гігієнічні вимоги до дитячих іграшок», розв'язати ребус «Елементи сюжету ігрової діяльності».

На кожному практичному заняття передбачено вид діяльності «Запитання від стейкхолдерів» (відео-звернення із подальшим обговоренням).

Взаємодія та співпраця закладу вищої освіти зі стейкхолдерами на сучасному етапі розвитку освіти є обов'язковим компонентом забезпечення якості фахової підготовки майбутніх педагогів. Актуальність цієї співпраці обумовлена сучасними інноваційними та реформаційними процесами в освітній царині та нормативно-правовими документами, що регламентують розвиток освітньої системи України. Стейкхолдер інтерпретується як «той, хто зацікавлений в успішному

проєкті, система або організація (наприклад, працівник компанії або батьки дитини в закладі дошкільної освіти, роботодавець в закладі вищої освіти) [4, с. 1391].

Розпочинається навчальна взаємодія із перегляду відео-звернення «Завдання від стейкхолдерів». Після прослуховування запитання здобувачам освіти дається час на спільне обговорення. Потім представники від різних груп висловлюються з приводу поставленого питання. Завершується ця форми роботи підсумковим брифінгом стейкхолдерів. Представники колективів закладів дошкільної освіти мають великий досвід, їх поради та рекомендації особливо цінні під час набуття професійних компетентностей.

Серед інтерактивних форм роботи на практичних заняттях з «Дошкільної педагогіки» використовуються: групове представлення питання «Джерела дошкільної педагогіки», педагогічний квест «Вікова періодизація дитинства», інтелектуальний брейн-ринг «Універсальні та специфічні ознаки дитячої гри», побудова та представлення колективної образної структурної моделі «Класифікація дитячих ігор», рольова гра «Значення творчих ігор у житті дитини-дошкільника», панорама ідей «Типи навчання дошкільників», професійний постер (колаж) «Розвивальне освітнє середовище ЗДО».

Отже, сучасні інтерактивні методи навчання, зокрема, розроблені для вивчення «Дошкільної педагогіки», формують професійну компетентність майбутніх педагогів, позитивно впливають на якість освітнього процесу в закладі вищої освіти, дозволяють зробити його демократичним, диверсифікованим, результативним для інтересів суспільства.

Література:

1. Довгушко О. Методична робота: міфи та реальність. Вихователь-методист дошкільного закладу № 11, 2019. С. 23
2. Каплінський В.В. Методика викладання у вищій школі: навчальний посібник. Київ. КНТ, 2019. 225 с.
3. ICT as a key instrument for balanced system of pedagogical education. 16 International Conference on ICT in Education, Research and Industrial applications. <https://www.scopus.com/record/display.uri?eid=2-s2.0-85096419582&origin=resultslst>
4. Rundell M. Macmillan English Dictionary for Advanced Learners. Palgrave Macmillan, 2008. 1692 p.